

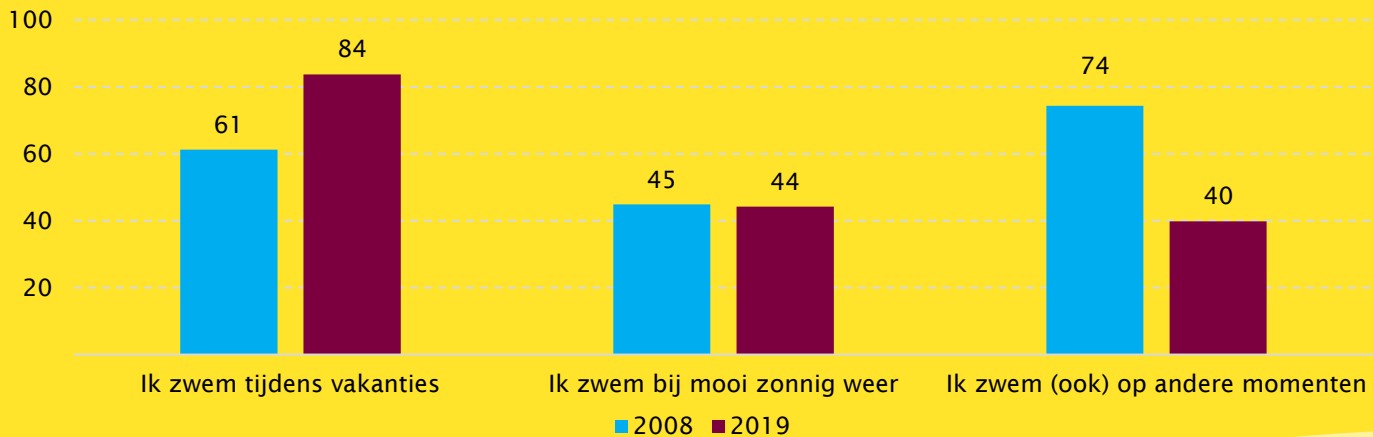
Zwemmen en zwemveiligheid

Trends in zwemgedrag, mening over zwemmen en zwemveiligheid 2008-2019

Factsheet 2020/12

Corry Floor

Figuur 1. Momenten waarop Nederlanders aangeven te zwemmen in 2008 (n=2.430) en 2019 (n=1.501; in procenten; 16-79 jaar)

Bron: Sportersmonitor, 2008; Nationaal Sportonderzoek, najaar 2019.

In deze factsheet staan trends in zwemmen en zwemveiligheid centraal. In 2019 zijn aan de Nederlandse bevolking in het Nationaal Sportonderzoek enkele vragen gesteld over hun zwemgedrag en kijk op zwemveiligheid¹. Deze vragen zijn in eerdere jaren (2008, 2010, 2013 en/of 2017) ook gesteld aan een representatieve steekproef van de Nederlandse bevolking². Het doel van deze factsheet is om een vergelijking te maken met deze eerdere jaren en te kijken of er veranderingen hebben plaatsgevonden.

Zwemgedrag

In 2019 geeft 70 procent van de Nederlanders aan dat ze wel eens zwemmen. Dit is gelijk aan het percentage in 2017 (niet in figuur). Opvallend is dat bijna de helft van de Nederlanders die zwemt aangeeft baantjes te zwemmen. Banenzwemmen wint het hiermee nog niet van het recreatieve zwemmen. Bijna 80 procent van de zwemmers geeft aan recreatief te zwemmen.

In 2019 geven vijf op de zes Nederlanders die zwemmen aan dat zij dit tijdens vakanties doen. Hier zijn verschillen te zien tussen 2008 en 2019 (figuur 1). In 2019 geven Nederlanders vaker aan tijdens de vakantie te zwemmen. In vergelijking met 2008 geven zij in 2019 aan evenveel te zwemmen bij mooi weer, maar veel minder te zwemmen op andere momenten.

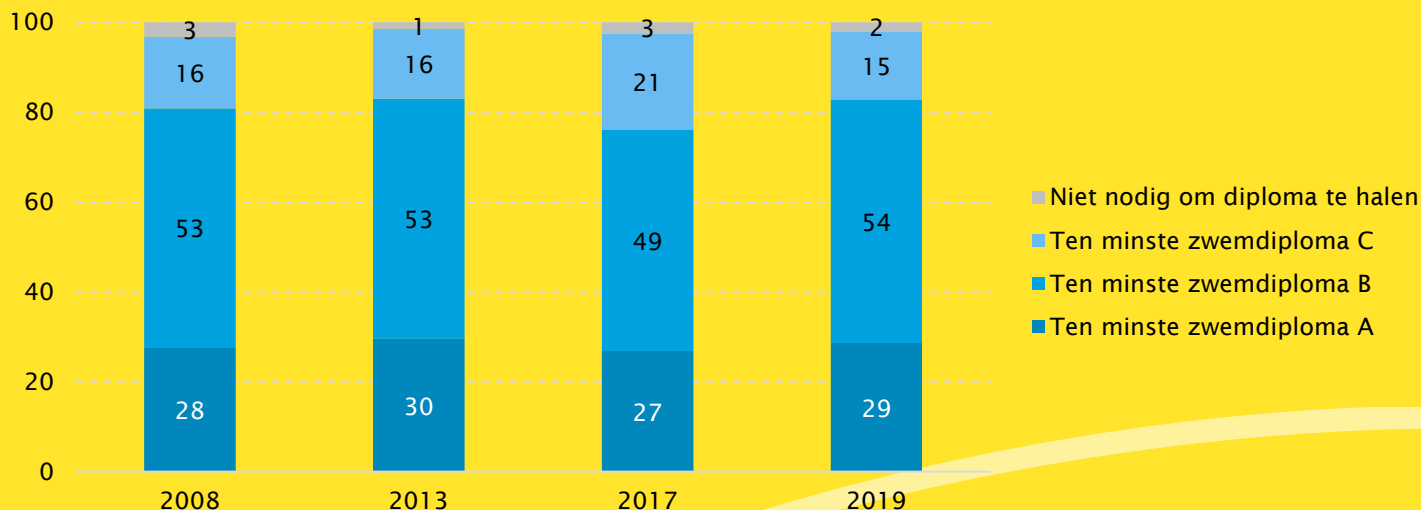
Het merendeel van de respondenten zwemt incidenteel. Ongeveer 7 procent van de respondenten geeft aan wekelijks te zwemmen (niet in figuur).

De respondenten is gevraagd een aantal stellingen te beantwoorden over zwemmen. Een derde van de respondenten geeft in zowel in 2008 als in 2019 aan dat het chloor hen tegenstaat, ongeveer twee derde van de respondenten zwemt voor het plezier en een derde van de respondenten vindt banenzwemmen saai. De mening van respondenten hierover is sinds 2008 nauwelijks veranderd. Een verschil is wel te zien als wordt gevraagd of 'zwemmen best wel een gedoe is'. In 2019 geeft een derde van de Nederlanders aan dit te vinden, in 2008 was dit maar een kwart van de respondenten. Het zijn vooral de (jong) volwassenen in de leeftijd 26-50 die vaker aangeven zwemmen een gedoe te vinden. Mogelijke vergrijzingseffecten spelen hier dus geen rol. Ook is er een verschil te zien in het aantal Nederlanders dat het liefst overdekt zwemt. Dit is wat afgenomen in 2019 (35%) ten opzichte van 2008 (42%).

Zwembad als basisvoorziening

In 2019 geeft 90 procent van de Nederlanders aan dat het zwembad een basisvoorziening zou moeten zijn in de gemeente. In 2010 was het percentage vergelijkbaar (92,5 procent). Nederlanders zien de functie als basisvoorziening vooral in het kader van de zwemveiligheid. Het wordt belangrijk geacht dat kinderen de mogelijkheid hebben om te leren zwemmen in een zwembad in de buurt. Daarnaast wordt het bevorderen van de gezondheid vaak genoemd. Van de Nederlanders die het zwembad niet als basisvoorziening zien is de belangrijkste genoemde reden dat een zwembad een dure voorziening is.

Figuur 2. Zwemdiploma dat Nederlanders nodig vinden om veilig te kunnen zwemmen in 2008 (n=2.430), 2013 (n=1.072), 2017 (n=1.508) en 2019 (n=1.501; in procenten, 16-79 jaar)

Bron: Sportersmonitor, 2008; Nationaal Sportonderzoek voorjaar 2013, voorjaar 2017, najaar 2019.

Zwemveiligheid

Om veilig te kunnen zwemmen is het van belang dat iemand de vaardigheden en persoonlijke competenties heeft die passen bij de (zwem)omgeving (zwembad, meer, zee, ..). Ongeveer 10 procent van de respondenten voelt zich snel onveilig in het water. Dit aantal is in 2019 niet gewijzigd ten opzichte van 2008. In beide jaren voelden ouderen zich ten opzichte van de andere leeftijdsgroepen vaker onveilig. In 2008, 2013, 2017 en 2019 is respondenten gevraagd welk zwemdiploma iemand behaald moet hebben om veilig te kunnen zwemmen (figuur 2). De metingen laten geen grote verschillen zien. In 2017 wordt het C-diploma iets belangrijker geacht om veilig te kunnen zwemmen dan in de andere jaren.

Als we kijken naar verschillende omgevingen om in te zwemmen, dan zijn de respondenten zich er van bewust dat gevaarlijkere omgevingen om in te zwemmen zoals een zwembad met een stroomversnelling of een buitenzwemplek, vragen om meer vaardigheden en dus eerder om een B- of C-diploma (figuur 3). 9 procent is in 2019 van mening dat het veilig is om in zee te zwemmen met alleen een A-diploma³. Deze vraag is zowel in 2017 als 2019 gesteld. In 2019 lijken de respondenten een lager diplomaniveau iets eerder voldoende te vinden dan in 2017. De verschillen zijn echter klein.

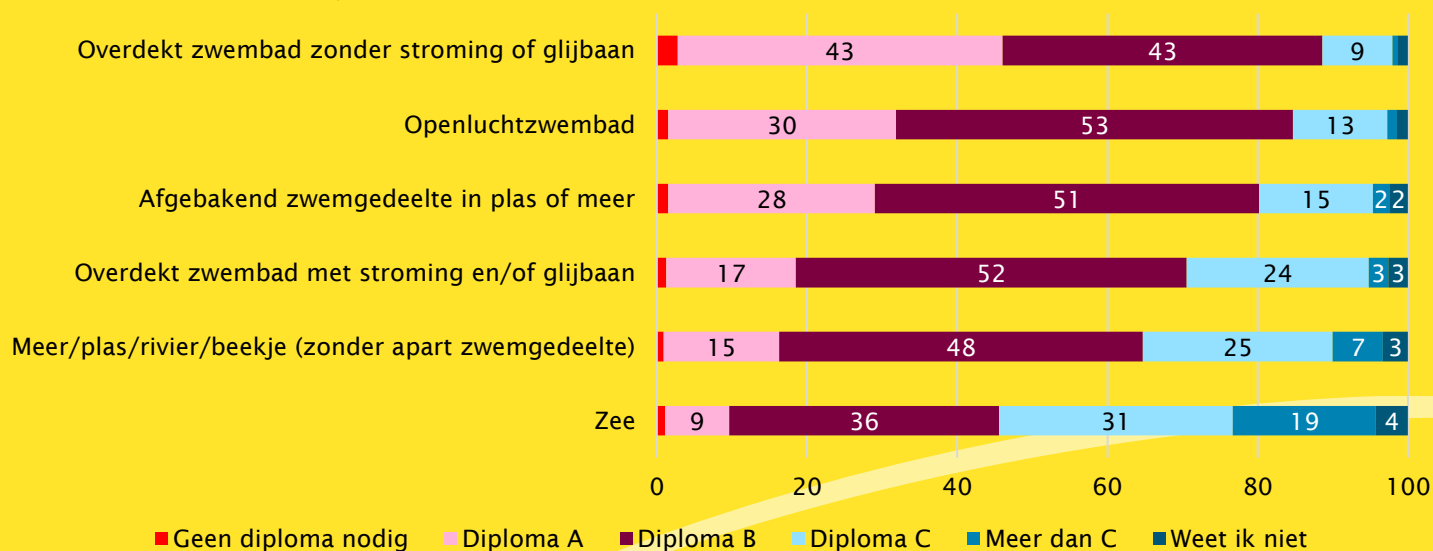
De Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) heeft eind 2017 de Nationale Norm Zwemveiligheid geïntroduceerd, waarin is bepaald dat zwemdiploma A en B tussenstappen zijn tot het behalen van zwemdiploma C (de norm). In 2019 geeft 11 procent van de respondenten aan bekend te zijn met deze norm. Hier zijn kleine verschillen in leeftijd te zien. De 26 t/m 50 jarigen zijn hiermee het meest bekend (13 procent).

Verantwoordelijkheid voor diplomabezit

Als je Nederlanders vraagt wie ervoor verantwoordelijk is dat een kind een zwemdiploma haalt, dan geeft het merendeel aan dat dit de ouders zijn (2008 en 2013: 88 procent).

In 2017 en 2019 is niet gevraagd wie er verantwoordelijk is, maar is gevraagd hoe de verantwoordelijkheid bij verschillende partijen is verdeeld. Hieruit blijkt nog steeds dat de ouders het meest verantwoordelijk zijn (6,2 van de 10 punten). De overige punten uit 10 verdelen Nederlanders onder de school (1,4 punten), de gemeente (1,2 punten) en de Rijksoverheid (1,1 punten). In 2019 kennen respondenten iets minder punten toe aan de ouders (6,2 punten) dan in 2017 (6,8 punten). Het is nog niet duidelijk of dit om een trend gaat of dat het een eenmalig verschil is.

Figuur 3. Zwemdiploma dat Nederlanders nodig vinden om veilig te kunnen zwemmen in een bepaalde omgeving in 2019 (n=1.501; in procenten, 16-79 jaar)

Bron: Nationaal Sportonderzoek najaar 2019.

Conclusie

Vergelijken we 2019 met eerdere jaren, dan blijft het percentage zwemmers gelijk, verandert de mening ten opzichte van zwemmen nauwelijks en blijven bijna alle Nederlanders vinden dat een zwembad een basisvoorziening zou moeten zijn. De opvallendste verandering in het zwemgedrag van respondenten betreft het moment waarop zij zwemmen. In 2019 wordt vaker in de vakanties gezwommen en minder vaak op andere momenten. De kijk van Nederlanders op welk diploma nodig is om veilig te kunnen zwemmen verandert nagenoeg niet. Nederlanders realiseren zich dat zwemmen op bepaalde plekken meer vaardigheid vergt. De Nationale Norm Zwemveiligheid is maar bij een klein deel van de Nederlanders bekend.

Notities

¹ In het najaar van 2019 zijn 1.501 Nederlanders in de leeftijd 16-79 jaar vragen gesteld over zwemmen. De vraagstelling is zoveel mogelijk hetzelfde als bij eerdere Nationale Sportonderzoeken. Zo kan een vergelijking worden gemaakt tussen de verschillende jaren.

² In 2008 namen 2.430 respondenten deel aan het onderzoek, in 2013 waren dit 1.072 respondenten en in 2017 1.508 respondenten. In al deze onderzoeken is een steekproef getrokken onder de Nederlandse bevolking van 16 tot en met 79

jaar. Eerdere publicaties waarin deze cijfers zijn gerapporteerd, zijn te vinden via de volgende hyperlinks: [2008](#), [2013](#), [2017](#).

³ NRZ hanteert de [richtlijn](#) dat kinderen met een A-diploma veilig kunnen zwemmen in een overdekt zwembad zonder attracties. Meer uitdagende situaties vragen om een hoger diplomaniveau.

NL Zwemveilig

Deze publicatie maakt onderdeel uit van het project NL Zwemveilig. NL Zwemveilig richt zich op het verzamelen van bestaande en nieuwe kennis over leren zwemmen om de zwemveiligheid van de Nederlandse bevolking op een zo hoog mogelijk niveau te krijgen. NL Zwemveilig wordt namens de zwembranche gecoördineerd door de Nationale Raad Zwemveiligheid en wordt ondersteund door het ministerie van VWS.

